АНТОН КУЗИК

ВИДНІЄ СВІЖА МОГИЛА, А В НІЙ ЛЕЖИТЬ МОЛОДИЙ ШАХТЯР

Дромгелер, Алта.

Знають люде, в чорнім золоті криється жар і пекучість!
Знають люде, що воно тепло дає за коротку мить;
На жаль, люде, не всі знають, що в йому немало шахтарської крови горить!

Здається, Ред Дір велей є знаний, як багатим так бідним. Тут добувається чорне золото з-підземних надрів. Сотки залізних ваґонів щодня пожерає степ східньої Канади.

Там його продають за добрі гроші.

Там його купують ті, що мають гроші.

Неодин багатій наладує свій огрівач чорним золотом і дивується, що воно тверде, як камінь, а так чудово горить і дає тепло. За це чорне золото шахтярі жертвують своє життя, а їхні родини живуть в злиднях і нераз оплакують та проклинають Ред Дір велей.

Вівторок 24 листопада. Рано. Надворі морозило.

Пекучий східний вітер гуляв на Ред Дір велей. Дорогою тягнув ряд шахтярів до Вестерн Джем копальні.

Деякі шахтярі убого убрані прискорювали хід, щоби дістатися як найскорше до копальні, бо пекучий вітер добирався до шахтярських зболілих кісток.

У восьмій годині залунав гудок Вестерн Джем копальні. Шахтярі вже готові стояли коло скленіння і вступали на поміст. Навантажений шахтярами поміст помалу спускався в долину до земної надри. Порожній поміст підносився в гору, скрипів, неначе силувався ушкодити скленіння, щоби ніхто нині не працював в підземній надрі та не зазнав лиха.

За кільканацять мінут-чорна пащa копальні проковтнула шахтярів.

В підземній надрі заблимотіли усюди світла. Робота у підземеллі кипіла. Стукали джаґани. Шаркотіли пили. Важко скреготіли машини, підризаючи чорні стіни блискучими зубами. З інших пляців розносився лоскіт молотків. Це укладчики залізниць прибивали рейки. Усюди гуркіт, тарахкотіння, здиралися чорні стіни підземелля.

По рейках, раз-у-раз тарахкотіли навантажені і порожні ваґончики. Коні натягували свої нині мало не до самої землі, сопіли, спинялися. Вантаж завеликий. Жаліли коней, погоничеві кацуди. На це не позволяє управитель копальні. Він бігає усюди і на погоничів кричить:

— Скоро витягайте вугіль.

На головнім прорізі шахти увихався високий погонич Антон. Під натиском управителів він кидався усюди, звивався щосили. Забув він, що находиться на дні шахти, в пітьмі, немов в домовині. І стіни чорного золота готові кожної хвилини проковтнути його життя. Він вже кілька разів витягнув навантажені ваґончики, а на їхній пляц затягнув порожні.

Інші погоничі забирали ці порожні ваґончики і затягували на місця вуглекопам. Антонові коні чогось нині розстроєні, не слухають його розказу. Антонові все це байдуже. Він нині хоче подати вуглекопам якнайбільше ваґончиків, щоби вуглекопи нині заробили найкраще, і ніхто на нього не нарікав, що він дармує з двома кіньми на головному прорізі зі шахти.

Та лихо не спить навіть в підземній надрі. Минуло полудне. Доходить перша година. Антона з вантажом ще немає. На головному прорізі коні стоять з похиленими головами, здригають своїми чуйними вухами. Жахливо озираються назад на свого погонича, якого вхопила під себе навантажена ваґонетка і поторощила його.

Зараз розніся голос управителя копальні, щоби усі шахтярі лишали працю і виходили нагору. В шахті затих стук, гуркіт, перестали дрожати стіни підземної надри, лише десь угорі стогнав ґаз. Стінами чуркотіла вода, неначе плакала за погоничем, що попав в обійми невблагальної чорної смерти.

В неділю, 29 листопада, в третій годині пополудни поховали молодого погонича. Похороном занялася юнія ЮМВА і близькі свояки покійного Антона. На домовині покійника виділо кілька вінків. По звичаю і традиції ЮМВА дала покійному найбільший вінок, хоч за його життя не кинула йому листочка з квітки, хиба терня. Вона ж боронила й боронить інтереси вуглевих баронів.

На цвинтарі видніється свіжа могила, а в ній лежить молодий шахтярський погонич Антон Кузик.

За два-три тижні на далекій Буковині рідні Антона довідаються, що його вже немає.

Будуть плакати і проклинати Ред Дір велей зате, що проковтнула на віки Антока.

Ю. Черемош.

ПРЕСОВА КАМПАНІЯ ДАЛА ПРИБЛИЖНО $200

Руан, Кве.

Листопадова кампанія в нас частинно вже виконана. До сьогодня устроєно 4 підприємства та розігравки на них, що разом дає суму $117.86. Зараз на руках в мене вже є около $140. Лісти ще по районах. Районові комітети ще не зложили свого рахунку. Думаємо, що сума загально перейде $200.

Праця йде пиняво, але йде. Районовий комітет Руан не зробив досить роботи, що повинен зробити, длятого його зреформовано. Деякі члени не досить активні, деякі члени не приймають лість, не хочуть складати передплати. І то бувші курсанти та їхні кандидати. Їм дано пересторогу. Якщо цей саботаж потриває, їхні ймення помістимо в пресі. В місцевості відчувається перевантаження. Несвідомі нарікають. Ми пояснюємо це зі сцени при кожній нагоді. На загал, праця лінне чим достаточна, так зі сторони масових орґанізацій як і цілого загалу в Руан.

Секретар пресколу.

ДУЖЕ ПОМАЛУ ЙДЕ У НАС ОСВІТНЯ ПРАЦЯ.

Сексмит, Алта.

За останніх 6 місяців, цебто від часу основання в нас відділу ТУРФДім, орґанізаційно-освітня праця дуже помалу посувається в нас. Є поміж нами такі члени, що вже по два місяці не були на ділових зборах і щораз стає труднійше зібрати їх до гурту.

На останніх зборах ми вибрали пресовий комітет для праці в листопадовій кампанії. Комітетові мали обійти по хатах і вияснювати завдання робітничо-фармерської преси та збірати передплату і пресовий фонд. Тутешні робітники й незаможні фармері повинні допомогти тому ділу. Треба підтримати нашу пресу, яка навчає нас визвольної боротьби з-під капіталістичного гнету.

Рівночасно звідомляю, що в нас на зборах 1 листопада зорґанізовано відділ Фармерс Юнити Ліґ. До неї вписалось того мітінґу 13 членів. Секретарем вибрали тов. Фур, анґлійця. Впис нових членів продовжається.

П. Гудз.

ЗІБРАЛИ ВЖЕ $50 НА ПРЕСУ ВЧАС КАМПАНІЇ.

Савт Поркюпайн, Онт.

Звідомляємо вас, що наша праця для преси поступає досить добре, наш пресколм вже відвідав кожну хату і кожного українського робітника, а деяких і по 2 рази. Одначе є ще такі, що їх треба ще раз відвідувати. Тому ми змушені затягнути нашу кампанію до 10 грудня. Багато робітників обіцялись на день виплати їм заробітної плати жертвувати для преси. Ми вже маємо для преси около 50 доларів зібрано.

Повний звіт зашлемо разом з грішми по скінченю кампанії.

За пресколм,
І. Костиник.

ГРУДЕНЬ -- ДЛЯ ТУРФДІМ

ВІДДАТИ ГРУДЕНЬ КАМПАНІЇ ТУРФДІМ

Су Сейнт Мері, Онт.

Всекраєві Зїзди Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім кожного року постановляли вести кампанію за придбанням нового членства до ТУРФДім в місяці грудні. Останній зїзд зробив те саме. І не підставі того рішення членство по цілій Канаді в місяці грудні буде доказувати ділами, оскільки воно вже загартоване і вміє виконати свої постанови.

Місяць грудень вже прийшов. В багатьох місцевостях певно вже розпочалася праця. В нашій місцевости орґанізаційно-освітній комітет ще не вспів виготовити пляну, але аґітація вже ведеться.

Відділи ТУРФДім в Су Сейнт Мері, як в місті так і в Бей Вю, в останніх двох роках членством так зменшились, що заледви стає ким заряди заповнити. Найбільшу хибу вони мають в тому, що заряди не сходяться на свої засідання. А як коли й зійдуться, то це вже аж тоді, коли якась справа таки добре їх припече.

З таким недбальством треба рішуче покінчити. Треба взятися до праці і в місяці грудні доложити всіх старань, щоби оба відділи членством подвоїли. Зробім грудневу кампанію за членством до ТУРФДім ударною. Покажім, що ми вміємо не лише ухвалювати, але й виконати наші пляни так, як виконують їх радянці.

Р.

УСІ УКРАЇНСЬКІ ІМІҐРАНТИ ПОВИННІ СТАТИ ЧЛЕНАМИ ТУРФДІМ В МІСЯЦІ ГРУДНІ

Ошава, Онт.

Багато робітників їхало сюди в Канаду, щоби направити своє нужденне життя, заробити той кусок хліба. Приїхавши сюди, ми вперше зустрінулися з нашими "рідними", що носили ковнірці назадгузь. Їхні локаї теж були з ними. Нам впихали вони купами своєї побожної літератури, обладовували кожного нею насилу. Такі були початки нашого вчення "рідними", якщо ми ступили першою ногою в Канаду.

Ми брали біблії, катехізми, думали, що справді наші "опікуни" рідні стануть нам в допомозі в новому краю. Ми ще були у той час несвідомі й не бачили, як грубо ті "опікуки" нас обманюють. Нам впихали до рук часописи, одні "Канадийську Січ", інші "К.Ф" та петлюрівський "УГ". Так ми блудили блудними стежками, ворожими робітничій клясі. Інші, попавши сюди, спрямували своє життя по різним шляхам. Шукали усяких розривок в товаристві при різних напитках, шукали його у грі в картах.

Ми не розуміли, що капіталісти вислали проти нас отих "рідних опікунів" тільки тому, щоби їхньою літературою задурманити наші голови, в яких ще не вишуміло від ударів польських жандармів.

А потім, на місцях, ми стрінулись з тими, які називають себе "січовими стрільцями". Ми побачили на них мундір, стрілецьку шапку, яку ми колись так дуже любили. І ми думали, що це ті самі стрільці, які так завзято боролись проти шляхетської Польщі, що обороняли маси галицької бідноти.

Але ми не бачили, що це вовки в овечій шкірі. Нам тоді не було зрозуміло, що між ними немає дійсних стрільців, хиба тільки старшини, що так тидко й ганебно зраджували нас в Галичині тай тут хочуть зрадити.

Чимало було таких, що потрапляли до робітничо-фармерських орґанізацій і в них находили те, за чим шукали в житю. Вони найшли свій шлях, по якому повинен йти кожний чесний робітник. Сучасне життя показує наявно, що це єдиний шлях, вірний робітничій клясі, шлях, що веде усіх трудящих до визволення з-під панського гнету. Й ті, що станули в лави робітничо-фармерських орґанізацій, йдуть до решти робітників і робітниць та незаможних фармерів і вияснюють їм, що місце кожного трудящого є в робітничій орґанізації.

От зараз є місяць грудень. В цьому місяці може кожний український іміґрант стати членом Товариства Робітничо-Фармерський Дім (ТУРФДім). Усі українські іміґранти, що несвідомо попали до таких товариств, як канадські січі чи стрілецькі громади, повинні добре призадуматися над тим, куди вони попали, й чого їх туди заманули.

Також ви усі товариші, що розганяєте своє горе в товаристві при картах та й на різні некорисні забави, вам також можна знайти кориснішу розривку життя, а ви її знайдете тоді, коли станете членами українських робітничих орґанізацій.

Тому я кличу до вас товариші, коли ви хочете знайти дійсне, щире і корисне товариство, то в місяці грудні ставайте членами ТУРФДім.

Д. Гарасимчук.

НА БАЗАРІ В УКР. РОБ. ДОМІ В ЕДМОНТОНІ

Едмонтон, Алта.

В нас в Едмонтоні відбувався базар від 10 — 24 жовтня. Щодо базару, то кожного року занималися більше базаром товариші, чим товариші.

У цей рік товариші вирішили на своїх зборах, щоби встроїти базар на покриття відділових розходів. Товариші розписали листи до наших усіх братніх орґанізацій, щоби взяли активну участь в базарі. Вони вибрали поширений комітет з товаришок, а таксамо вибрали допоміжні комітети з усіх наших масових орґанізацій. Комітет виробив лісти і роздав комітетовим, що мали занятися збіркою річей на базар, а так само збирати гроші.

Щодо лістів, так деякі членкині зараз звернули лісти до заряду комітету і не хотіли йти збирати на лісти. Не дивно було б, як би так зробила така членкиня, що малосвідома. Це зробила така членкиня, що є відвічальна за працю у відділі Жіносекції і стоїть в орґанізації відколи орґанізація заснована. Працювала мала частина, решта членів відносилися байдуже до тієї справи.

Комітет був досить великий.

Базар відбувався пять днів і пять вечорів. Одні й ті самі товариші мусіли працювати завжди. Товаришок працювало шість (як не помиляюся), а товаришів так само стільки. Де ж решта були члени комітету?

Товариші й товаришки приходили на місячні збори і дискутували, в який спосіб здобути гроші, щоби покрити орґанізаційні розходи. Вирішили члени встроїти базар, але самі на нього не прийшли. Деякі члени саботажували в базарі. До нас на базар чужі люди приходили, а члени не приходили. Коли ж які члени прийшли, то ни скажуть, що тепер криза і немає грошей йти на базар. Так, є криза і багато наших членів без праці і без цента при душі. Але є в нас і такі члени, що криза не відчувають, мають працю і забезпечені на якийсь час самі і могли би помогти орґанізації, як би хотіли, але вони не хочуть.

На майбутнє в нас такого не повинно бути. Ми повинні всі взятися до щирої орґанізаційної праці і підтримувати орґанізацію духово й матеріяльно.

Один з членів.

НА 6 ТИЖНІВ ДАЮТЬ ПАНИ ПРАЦЮ ЗА $4 — І ЯКЖЕ МОЖНА ВИЖИТИ З ТОГО, СКАЖІТЬ!

Гавк Лейк, кемпа 7, Онт.

Ще в місяці липні широко розпісувалася буржуазна преса про будову гай-вей від Галіфаксу до Венкувер. Писали ще, що на ту роботу вже призначено 70 мільйонів доларів.

Неодин безробітний, читаючи про ту велику роботу, радів, що дістане роботу й не буде терпіти голоду. Тішився надіями. Писала ж преса навіть, що самітінґ безробітні працюватимуть на гай-вей, а жонаті дістануть роботу таки в місці свого замешкання.

Та не треба було довго чекати, щоби знов бачити, як з того всього вийшов пшик. На 7 тисяч самітних покликали на той гай-вей усього 300, а решта сидять далі в голоді й зимні. Бо й якже можна вижити, коли людина дістає на 6 тижнів праці за $4? Стільки дає виробити сиці гол.

Я пригадую собі той день 24 жовтня, як то ми їздили на роботу на той гай-вей. Безробітні Гемилтону дивилися на нас, як на щасливців. Преса писала, що робітники працюватимуть на будові тієї дороги по 8 годин і братимуть по 30 центів заробітної платні за годину праці. Писали ще, що за харчування треба буде платити по 80 центів, буде для робітників бібліотека, гарні помешкання й радіо навіть покладуть для робітників.

А ця буржуазна ґазетярська правда виглядає інакше. Правда, ми працюємо по 8 годин, але на місце праці треба йти 4 милі, а денно йдемо 16 миль. На працю й хід ми зуживаємо 10 годин праці, платню дають нам за 8 годин. А той "дуже добрий" борт такий: мясо вонюче, бараболя скисла, сосичі й яйця чути здалека, теж воняють. До того ще великі сніги падуть щоразу й нам не дають робити, а за харчі всеодно числять собі пани. Нас мочуть сніги й дощі, відморожуємо руки й ноги, а пани ще й кричать, що робити не хочемо.

Л. К.

АРЕШТУВАННЯ УЧИТЕЛІВ В МЕКСИКО.

МЕКСИКО МІСТО, 25 листопада. — В провінції Сан Люїс Потосі арештовано біля 80 учителів і учительок за те, що вибралися в похід до міста Мексико протестувати проти затримання їх платні. Арештованих вивезено в невідомі місця. Учительська Спілка в місті Мексико одержала слідуючу телеґраму з Сан Люїс Потосі:

"Арештованих учителів, робітників та інших осіб вивезено сьогодні досвіта автомобілями. В тюрмі було чути крики і плач. Куди вивезено арештованих — невідомо. Займіться негайно цією справою".

ПОВНИЙ ПРОВАЛ ІНДІЙСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ КРУГЛОГО СТОЛУ В ЛОНДОНІ

(Докінчення з 2-ої сторони.)

його навели дослівно меншим чорним шрифтом, Ротермір, без сумніву, сказав багато правди, але сказав він її не тому, щоб звільнити трудяще населення Індії з рух індійських визискувачів, з рук тих, які своїми грішми підтримують рух Ґанді, але тому, щоб те право визискувати трудящі маси Індії належало тільки британським капіталістам та лордам, для яких, населення Індії — це зоольоґічний парк, що його треба тресувати залізним прутом. Після лорда Ротерміра — забрати анґлійську владу з Індії, це все одно, що відчинити клітки зоольоґічного парку й пустити звіря на звіря.

Таке саме колись говорили оборонці царату про народів бувшої царської Росії, що мовляв знищіть царат, а цей конґльомерат народів буде один другого жерти. А що ми бачимо зараз? Бачимо найкращу згоду й братерство працюючих народів Радянського Союзу. Нема різні, ні погромів. Чому? Бо політика царату якраз була — тримати ці народи в попівських релігійних клітках та час від часу відчиняти ці клітки, головно тоді, коли самому царатові ставало до невитримання, щоб ці народи різалися між собою. Цим царат відвертав їх від боротьби проти справжнього ворога.

Сумніву нема, що попівство та різні магараджі й капіталісти Індії розпалюють релігійну та рясову ворожнечу між народами Індії. Але одночасно ця боротьба є також на руку британським капіталістам і вони її потурають. Бо тільки тому, що індійські народи гризуться між собою, анґлійські капіталісти можуть над ними панувати.

Коли трудящі Індії це зрозуміють, вони проженуть і індуських визискувачів з їхніми попами й з самим Ґанді, але скинуть з себе також і ярмо британських капіталістів — та докажуть цілому світові, а головно британським лордам, що вони не звірі з зоольоґічного парку, але брати по праці й недолі.

Волинець.

БАЗАР!

ЯРМАРОК

— ПОЧИНАЄТЬСЯ —

ВІД 14-ГО ГРУДНЯ

В УКР. РОБ. ДОМІ У ВІННІПЕҐУ

Старанням відділу ТУРФДім вже від довшого часу йде підготовка до великого БАЗАРУ-ЯРМАРКУ. Базаровий комітет заповнив свій магазин всіляким добром. Ціле стадо живої птиці, вже тижнями ситніше на здоровля своїх споживачів. Шоколадного краму, добірного печива, мясива усякого, овочів з далекого полудня, діточих іграшок-забав — усього того стільки, що й цілий Укр. Роб. Дім старчив заповнити. Просторі стіни Укр. Роб. Дому прикрашатимуть виставки найновіших видань робітничої літератури з Радянської України; книжки манитимуть читачів до себе. Народні вишивки ніжними, гармонійними колірами встелять стіни Укр. Роб. Дому. Прийдіть лише на цей ярмарок.

БАЗАР-ЯРМАРОК повітає кожного покупця і споживача його краму. Продавці і обслуга уся теж радо йтимуть назустріч своїм гостям. І кухня своя буде. Хором гомонітимуть спродавці базарного краму, закликаючи до себе гостей, дзвінкими звуками нестисьме гомін задоволених гостей покупців.

Ви не купуйте нічого перед базаром, зачекайте до 14 грудня. На базарі дістанете всього, чого лише забажаєте. Про дешевість отого краму, нема що й говорити. Звісно ж, на базарі увесь крам йде мало що не даром. Прийдіть тільки! А не забудьте покликати своїх сусідів чи друзів. Добре? Базарний комітет на вас ждатиме у дверях.

ПРИНИМАЕТСЯ ПОДПИСКА НА ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ОРГАН РУССКИХ РАБОЧИХ КАНАДЫ

"КАНАДСКИЙ ГУДОК"

Эта газета освещает жизнь рабочих в Канаде и революционное движение во всем мире. Условия подписки:

На год — 60 сентов.
На 6 месяцев — 35 сентов.
На 3 месяца — 20 сентов.

За всеми справками й подпиской обращаться:
252 Palmerston Ave. — Toronto, Ont.